

Øjeblikket vilde give 157, og saa kunne vi for Resten gerne lægge Kredse saaledes, som det passer os bedst; vi gøre Valgkredse store i Ringkøbing Amt og smaa i København eller hvilken som helst Kombination, man nu ellers kunde falde paa. I den Henseende have vi dog den Sikkerhed, som baade Grundlovens Angivelse og Traditionen giver. Naar vi derimod gaa over til et helt nyt Fundament for Folketingets Sammensætning, nemlig at det i Grundloven blot er angivet, at der skal være et bestemt Antal Medlemmer, saa have vi forladt den traditionelle sikre og gode Udvikling, som vi hidtil have staaet paa. Derfor siger jeg, at i og for sig stillet dette Forslag, naar det ikke er underbygget med en bestemt Viden om og Opfattelse af den øvrige Ordning, som skal foregaa ved Valgloven, os absolut betydeligt ringere end tidligere.

Dette Spørgsmaal om Valgkredsenes Ligestørhed har saa tidt været underkastet Drøftelse og Behandling baade i og uden for Rigsdagen. Det er jo for øvrigt heller ikke fra nogen Side absolut bestridt, at den Grundlovsaffattelse, vi have, giver nogen Elasticitet med Hensyn til Valgkredsenes Størrelse. Man kan altsaa nok finde en nogenlunde taalelig grundlovmæssig Tilstand med en Del Forskel i Valgkredsenes Størrelse. Der er her naturligvis ikke tænkt paa en rent matematisk nøjagtig Fordeling. Der er gjort flere Opfattelser gældende, som rent praktisk skulde tyde paa, at Meningen ogsaa var, at visse Forhold kunde influere paa, om man vilde lave Valgkredse noget større eller mindre paa de forskellige Egne. Der er saaledes nævnt saadanne Ting, som at de tæt befolkede Dele af Landet, tætbefolkede Kvarterer, kunde nøjes med noget mindre Repræsentation, hvorimod vidt spredte Befolkningsegne maatte kræve et mindre Antal for hver Repræsentant, altsaa for saa vidt en fyldigere Repræsentation. Der har særlig gjort sig to Hovedsynspunkter gældende ved Argumentationen i denne Retning. Det ene er det, at man mener, at en sammentrængt Befolkning har ikke saa mange spredte Interesser, som skulle varetages af den enkelte Repræsentant. Selv om denne i og for sig har et større Vælgerantal, er det Omraade af særlige Forhold, hvorpaa han har at bevæge sig, mere ensartet og begrænset, at han lettere kan gøre Fyldest for de mere lokale Krav, end hvor det er geografisk vidtstrakte Egne, hvorom der er Tale. Det andet Hovedsynspunkt er det,

at Adgangen til i disse sidste Egne at udøve sin Valgret ligefrem er forbunden med større Vanskeligheder, idet der er længere Afstande og langsommere Færdselsmidler, medens der i Kredse, som ere tæt befolkede, i sammenpakkede Kvarterer, er lettere Adgang til fuldt ud at faa alle Vælgere til at gøre deres Valgret gældende. Det er de to Hovedsynspunkter, som ere gjorte gældende, for at man kunde bevidst søge at lægge Kredse af forskellig Størrelse paa de forskellige Egne, og jeg skal ikke bestride, at noget kan der være i denne Tale. Men jeg skal dog sige, at jeg tror, at den Værdi, der kunde tillægges disse Argumenter, er aftagende. Jeg tror, at den er ringere nu end den Vægt, disse Grunde vilde have haft, da Grundloven blev givet, og paa ethvert tidligere Forhandlingsstadium. Det er jo saaledes, at Tid efter anden er Udviklingen gaaet i den Retning, at disse lokale Smaaforanstaltninger ere blevne en underordnet Opgave i en Rigsdagsmands Stilling. Det er egentlig de store Kærnespørgsmaal, som berøre alle Samfundslag, hvor de saa findes, der ere komne til — heldigvis mener jeg — og mere og mere ville komme til at faa en dominerende Stilling. Derimod er Hensynet til Valgkredsenes snævre Lokalinteresser og Opgaven at betjene dem i forskellige Henseender sikkert ikke af nær saa indgribende Betydning i vor Tid som tidligere. For øvrigt vil jeg ogsaa hævde, at naar man siger, at det er den stærkt sammentrængte Befolkning, som har mere ensartede Interesser at repræsentere, er det vistnok snarere netop modsat. Thi den stærkere sammentrængte Befolkning, den tætte, stærkt voksende Befolkning er paa den anden Side netop den, der snarere indeholder de største Uligheder. I de store økonomiske Spørgsmaal er der ganske sikkert der fuldt saa stor Ulighed i Interesser som ude i de vidt spredte Landkredse. Ulighederne ere sikkert større i de stærkt pulserende Hovedstadskredse. Det er ganske sikkert, at Yderlighederne der vokse frem og blive skarpe, at Mod sættningsforholdene der blive mere kendte, naar Hensyn tages til de store Opgaver, for hvilke Rigsdagen dog til syvende og sidst skulde være Hovedværge.

Jeg tror derfor, at der bør tillægges dette Spørgsmaal: om bevidst at gøre Forskel paa Kredsenes Størrelse mindre og mindre Betydning, mindre end nogen Sinde før. Naar vi skulle forsøge at ordne dette Spørgsmaal ved en Grundlovsændring, vil